

ECO/ESG

ÁLLÁSFOGLALÁS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

**A szervezett civil társadalom bevonása a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe –
Mi működik és mi nem?**

a 27 tagállamban folytatott konzultációk alapján

Előadók: **Gonçalo Lobo Xavier** (I. Csoport)
Javier Doz Orrit (II. Csoport)
Luca Jahier (III. Csoport)

A 2021. február 24–25-i plenáris ülésén (a február 25-i ülésnapon) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 268 szavazattal, 5 tartózkodás mellett fogadta az alábbi állásfoglalást.

1. Bevezető

- 1.1 Az EGSZB már számos véleményt, állásfoglalást és nyilatkozatot elfogadott a Next Generation EU helyreállítási tervről és annak különböző elemeiről, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel. Az EGSZB egyetértését fejezte ki a reformjavaslatok tartalmával és irányával kapcsolatban, melyeknek célja a gazdasági és társadalmi helyreállítás fellendítése és a termelési modell megváltoztatásának ösztönzése.
- 1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a szerkezetátalakítási folyamatban valamennyi reformnak az EU alapelvein: az emberi és szociális jogok védelmében, a demokratikus értékeken és a jogállamiságon kell alapulnia. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében végrehajtott beruházásoknak a következőket kell célozniuk: az egységes piacban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása, az EU gazdasági rezilienciájának erősítése, az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak teljesítése, körforgásos gazdaság létrehozása, a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérése az EU-ban, a gazdaság és a társadalom digitalizációjához kapcsolódó innováció és korszerűsítés ösztönzése, valamint az, hogy a társadalmi kohézió biztosítása, a szegénység felszámolása és az egyenlőtlenségek csökkentése érdekében szavatolja a szociális jogok európai pillérének eredményes végrehajtását. Reagálniuk kell a világválság okozta gazdasági és társadalmi válságra, figyelembe véve, hogy a hatások a vártól nagyobbak, súlyosabbak és messzemenőbbek lesznek, és biztosítaniuk kell a gyors helyreállítást. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz használatának teljes mértékben összhangban kell állnia azokkal a nemzetközi egyezményekkel és szerződésekkel is, amelyeknek az EU és a tagállamok részes felei, ilyen például a fogyasztókkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény. Az EGSZB szerint mindenképpen biztosítani kell a felelősségteljes kormányzást, a korrupcióval kapcsolatos éberséget az alapok kezelése során, valamint a demokratikus elszámoltathatóságot.
- 1.3 Az EGSZB nagyon fontosnak tartja továbbá, hogy a reformok egyszerre célozzák a gazdaság termelékenységének javítását és az innovatív ipari struktúrában a kkv-k és a szociális gazdasági vállalkozások támogatása révén történő megerősítését. Hangsúlyozza az európai szintű kutatás szerepét és a termelési folyamattal való kapcsolatát. Úgy véli továbbá, hogy mechanizmusokat kell bevezetni a munkaerőpiacról kiszorultak gazdasági visszaileszkedésének támogatása és annak biztosítása érdekében, hogy a méltányos zöld és digitális átállás az EU-ban és valamennyi tagállamban megvalósuljon. E tekintetben az EGSZB ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a méltányos átállásra elkülönített források nem elegendőek.
- 1.4 Az uniós intézmények most egészen másképpen reagáltak, mint a 2008-as válságra. A helyreállítási terv közös európai hitelviszonyt megteremtő értékpapírok kibocsátásán keresztül történő finanszírozása mérföldkö az EU történetében. Az EGSZB kiemelten fontosnak tartja a gazdasági és monetáris unió (GMU) elmélyítésének támogatását. Ezt a kérdést napirendre kell tűzni az Európa jövőjéről szóló közelgő konferencián, ugyanakkor szem előtt kell tartani a portugál elnökség által a szociális jogok európai pillérének eredményes végrehajtása tárgyában összehívandó portói csúcspont fontosságát is. Az EGSZB úgy véli, hogy a civil társadalom

bevonásának túl kell mutatnia a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi témákon, és olyan fontos kérdésekben is meg kell valósulnia, mint Európa jövője vagy az EU-hoz csatlakozni kívánó országokkal folytatott csatlakozási és előcsatlakozási tárgyalások.

- 1.5 Az Európai Bizottságnak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésekor figyelembe kell vennie a világjárvány különböző tagállamokra és azok kapacitásaira gyakorolt hatását.
- 1.6 Ebben az állásfoglalásban elégedettségünket szeretnénk kifejezni az Európai Parlament és a Tanács között a háromoldalú egyeztetés keretében tavaly decemberben elért megállapodással kapcsolatban is. Ennek keretében egy olyan rendeletet is jóváhagytak, amely (a 18. cikkben) megállapítja, hogy a szociális partnereknek és a civil társadalmi szervezeteknek konzultáció útján részt kell venniük a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek (nhrt-k) kidolgozásában és végrehajtásában.
- 1.7 Ez az állásfoglalás éppen a civil társadalom e tervekben való részvételéről szól. Az „Európai szemeszter” csoport nemzeti delegációi által készített jelentések alapján előzetes értékelést szeretnénk készíteni e részvétel alakulásáról, hogy tájékoztatni tudjuk az uniós intézményeket és a nemzeti kormányokat a feltárt hiányosságokról. Az EGSZB így segíthet biztosítani, hogy a nemzeti kormányok és az uniós intézmények még az nhrt-k nemzeti kormányok általi véglegesítésére és Európai Bizottság általi jóváhagyására vonatkozó határidő előtt meghozzák a megfelelő korrekciós intézkedéseket. Ez az értékelés várhatóan nemcsak azt tárja fel, hogy a civil társadalom milyen mértékben vesz részt a tervek kidolgozásában, hanem e részvétel minőségét, valamint azt is, hogy a különböző tagállamokban milyen az átláthatóság, azaz hozzáférhetővé teszik-e az nhrt-k tervezetét a nyilvánosság számára.
- 1.8 Az összeurópai szociális partnerek és civil társadalmi szervezetek a Next Generation EU helyreállítási tervbe való bevonásukat illetően elismerték, hogy előrelépés történt az európai szemeszter szokásos eljárásaihoz képest. Azt is elismerik, hogy az Európai Bizottság pozitív szerepet játszik a civil társadalom nemzeti szintű részvételének előmozdításában. Többségük azonban úgy véli, hogy a tényleges részvétel szintje általában véve még mindig nem kielégítő, és hogy a folyamatok nem teszik lehetővé, hogy a civil társadalmi szervezetek véleménye kellően érvényesüljön. A szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek kérik, hogy ezeket a hiányosságokat az nhrt-k végrehajtási és értékelési szakaszában a valódi egyeztetéseket elősegítő, formálisabb eljárások bevezetésével orvosolják.

2. **Háttér**

- 2.1 Az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament 2020. december 18-án megállapodásra jutott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel. A finanszírozáshoz való hozzáférés érdekében a tagállamok nhrt-eket dolgoznak ki, amelyek a konzultációs folyamattal kapcsolatos európai uniós iránymutatással összhangban lévő beruházási és reformcsomagot határoznak meg. Már a szeptemberben közzétett első iránymutató feljegyzés is arra kéri a tagállamokat, hogy „ismertessék a szociális partnerekkel, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel a

helyreállítási és rezilienciaépítési terv kidolgozása és végrehajtása során folytatott konzultációkat, valamint az érdekelt felek hozzájárulásait”¹.

- 2.2 Az Európai Parlament és a Tanács által decemberben elért megállapodás tartalmaz egy, többek között a szociális partnerek és a civil társadalom bevonásáról szóló bekezdést. A 18. cikk (4) bekezdésének q) pontja előírja, hogy az nhrt-kben szerepeljen „a helyreállítási és rezilienciaépítési terv előkészítése és – amennyiben rendelkezésre állnak – végrehajtása céljából, a nemzeti jogi kerettel összhangban a helyi és regionális hatóságokkal, a szociális partnerekkel, a civil társadalmi szervezetekkel, az ifjúsági szervezetekkel és más releváns érdekelt felekkel folytatott konzultációs folyamat összefoglalása, valamint annak ismertetése, hogy az érdekelt felek észrevételei hogyan jelennek meg a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben”².
- 2.3 Az „Európai szemeszter” csoport 2020 és 2023 közötti munkaprogramját a csoport első ülésén, 2020. december 16-án fogadták el. A munkaprogram egyik fontos új eleme az, hogy az EGSZB tagjai 2021 januárjában virtuális konzultációkat szerveznek a tagállamokban. Ennek célja az volt, hogy információkat gyűjtsenek a szervezett civil társadalomnak az nhrt-kbe való bevonásáról annak érdekében, hogy az EGSZB februári plenáris ülésen állásfoglalást lehessen elfogadni.

3. Módszertan

- 3.1 Az említett jelentéshez szükséges adatokat és információkat 2021 januárjában gyűjtötték össze.

Összesen 26 hozzászólás érkezett a tagállamokból. A konzultációkra a tagok saját ismeretei alapján, valamint szociális partnerek és civil társadalmi szervezetek bevonásával került sor. Egyes országokban gazdasági és szociális tanácsokat vagy hasonló testületeket is megkérdeztek, máshol pedig kormányképviselőkkel is konzultáltak.

- 3.2 A konzultációk alapját a következő öt kérdés képezte:

- 1) Vannak-e érvényben konzultációs mechanizmusok a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kapcsán az Önök országában? Önök szerint elegendőek és megfelelőek-e ezek?
- 2) A szociális partnerekkel és a civil társadalom többi alkotóelemével folytatandó konzultációs mechanizmusok eltérőek-e az Önök országában?
- 3) Országuknak legkésőbb április 30-ig kell benyújtania nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét. Hol tart az ország ebben a folyamatban?
- 4) Mennyiben tér el a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel kapcsolatos folyamat a normális európai szemeszteri folyamat során a szervezett civil társadalommal folytatott konzultációtól?
- 5) Országuk nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terve mennyiben felel meg a szervezett civil társadalom szakpolitikai célkitűzéseinek?

---

¹ [SWD\(2020\) 245 final](#).

² [HL L 57., 2021.2.18., 17. o.](#)

4. **A konzultációk eredményei alapján tett észrevételek**

4.1 *1. kérdés: Vannak-e érvényben konzultációs mechanizmusok a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kapcsán az Önök országában?*

4.1.1 A válaszadók túlnyomó többsége arról számolt be, hogy az adott nemzeti kormány létrehozott valamilyen konzultációs mechanizmust a szervezett civil társadalomnak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv (hrt) kidolgozásába való bevonására. Egyes tagállamokban már sor került a civil társadalommal folytatott konzultációra, más tagállamokban ez még folyamatban van vagy egy későbbi szakaszban van tervbe véve.

4.1.2 Az alkalmazott mechanizmusok változatosak, találunk példát a javaslatok írásbeli benyújtására, az illetékes miniszterekkel tartott magas szintű találkozókra, a célnak megfelelően összeállított, visszaküldött kérdőívek értékelésére, valamint a kormány és a civil társadalmi szervezetek képviselői közötti kerekasztal-beszélgetésekre. Egyes tagállamok a rendes európai szemeszter keretében tartott konzultációkhoz kialakított mechanizmusokat is alkalmaztak, illetve alapul vettek, értelemszerűen a 2021. évi szemeszter új rendkívüli ütemtervéhez és a Covid19-világjárvány korlátozó körülményeihez igazítva azokat.

4.1.3 Ennek ellenére több válaszadó is hiányolta a civil társadalom érdemi részvételét. Ennek egyik okaként azt említették, hogy egyes nemzeti kormányok láthatóan nem hajlandók bevonni tervük kidolgozásába a civil társadalmat. Ahelyett, hogy a kormány törekedett volna a civil társadalom bevonására, a konzultációkra gyakran a szociális partnerek és más civil társadalmi szervezetek kezdeményezésére, illetve azok felhívásait követően került sor.

4.1.4 Volt, hogy a civil társadalmat hivatalosan bevonták ugyan a folyamatba, viszont a konzultációra szánt kevés idő a válaszok szerint a tényleges részvétel akadályát képezte. Egyes válaszadók bírálták a kormány által szabott szoros ütemtervet, mivel az akadályozhatja a tervvel kapcsolatos érdemi vitát és a civil társadalom észrevételeinek figyelembevételét. Ezért, bár számos tagállam rendelkezik valamilyen mechanizmussal arra, hogy a hrt-k kidolgozási folyamatának részeként konzultáljanak a szervezett civil társadalommal, jóval kevesebb az olyan kormány, amely ténylegesen lehetővé teszi, hogy a civil társadalom érdemben részt vegyen, és az ebből eredő javaslatok valódi hatást érjenek el.

4.1.5 Sajnálatos módon több résztvevő is arról számolt be, hogy a nemzeti terv kidolgozási szakaszában nem került sor konzultációra, illetve nem is terveznek ilyet. Emellett néhány válaszadó arról számolt be, hogy konzultációra sor került, de eddig csak a szociális partnereket vonták be, a szervezett civil társadalom szélesebb körét nem.

4.1.6 A hozzánk beérkezett információk alapján³ a tagállamokat ezen állásfoglalás tárgyának megfelelően három kategóriába soroltuk: azok, amelyekben legalábbis mostanáig gyakorlatilag semmilyen konzultáció nem történt (Dánia, Szlovákia), azok, amelyekben már sor került valamiféle formális vagy informális részvételre, de ennek semmilyen kézzelfogható hatása nem

---

³ Az egyes tagállamok jelentéseinek elemzése az állásfoglalás mellékletében található. Valamennyi anyag megtalálható az [EGSZB weboldalon](#).

volt (Ausztria, Belgium, Csehország, Észtország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Németország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország és Szlovénia), végül azok, amelyekben a részvétel strukturáltabb volt és egyes esetekben hatással is volt a terv egyes aspektusaira (Bulgária, Ciprus, Finnország, Málta, Olaszország).

4.1.7 A válaszok összességében azt mutatják, hogy a szervezett civil társadalom határozottan részt kíván venni az nhrt-k kidolgozásában. Voltak olyan, szociális partnereket és civil társadalmi szervezeteket képviselő válaszadók, akik arról számoltak be, hogy többek között javaslatok kidolgozása és a kormány képviselőivel való kapcsolatfelvétel révén maguk szorgalmazták a részvételt. Egyes tagállamokban ezek a kezdeményezések eredményre vezettek, azaz a civil társadalmat jobban bevonták a tervek kidolgozásába, más tagállamokban azonban sajnos úgy tűnik, süket fülekre találtak.

4.2 *2. kérdés: A szociális partnerekkel és a szervezett civil társadalom többi alkotóelemével folytatandó konzultációs mechanizmusok eltérőek-e az Önök országában?*

4.2.1 A tagállamok többsége eltérő eljárásokat alkalmaz a szociális partnerekkel és a szervezett civil társadalom többi részével való konzultációhoz. A válaszadók arról számoltak be, hogy a szociális partnereket strukturáltabb, intézményesítettebb és állandóbb jelleggel vonják be, míg a többi civil társadalmi szervezettel ad hoc és informális módon konzultálnak. Mint már említettük, több tagállam a hrt kidolgozási folyamatának részeként csak a szociális partnerekkel konzultált, a szélesebb értelemben vett civil társadalommal nem. Egy tagállam ennek egy változatát alkalmazza, itt a kormány csak a szociális partnereket is magában foglaló, szélesebb értelemben vett civil társadalommal konzultál, a csak a szociális partnereket magában foglaló szűkebb csoporttal nem. Csak néhány tagállam döntött úgy, hogy valamennyi érdekelt felet bevonva, közös eljárást alkalmaz.

4.3 *3. kérdés: Országuknak legkésőbb április 30-ig kell benyújtania nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét. Hol tart az ország ebben a folyamatban?*

4.3.1 A kapott válaszok alapvetően vegyes képet mutatnak. Minden résztvevő arról számolt be, hogy a kormány már megkezdte a hrt kidolgozását, a tagállamok azonban a folyamat különböző szakaszaiban tartanak.

4.3.2 A legtöbb tagállamban az illetékes minisztérium, leggyakrabban a pénzügyminisztérium most készíti az nhrt első változatát. Van, ahol már konzultáltak a civil társadalommal, máshol viszont még csak ezután kérdezik meg a külső érdekelt feleket. Több válaszadó arról is beszámolt, hogy kormányuk rendszeresen egyeztet az Európai Bizottsággal, vagy ezt a tervek szerint rövidesen megkezdi.

4.3.3 A válaszok szerint néhány tagállam – miután egy korábbi szakaszban már konzultált az Európai Bizottsággal – nemzeti tervének második változatán dolgozik.

4.4 *4. kérdés: Mennyiben tér el a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel kapcsolatos folyamat a normális európai szemeszteri folyamat során a szervezett civil társadalommal folytatott konzultációtól?*

4.4.1 A válaszok itt is vegyesek, és nehéz egyértelmű következtetést levonni belőlük. Ennek ellenére vannak olyan tendenciák, amelyek az előző kérdésekhez hasonlóan itt is felfedezhetők: egyes válaszadók szerint még túl korai lenne erre válaszolni, van, ahol keveslik az érdemi konzultációra szánt időt, és vannak, akik szerint a szociális partnereket nagyobb mértékben bevonják, mint a civil társadalom többi részét. Néhányan arról számoltak be, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel kapcsolatos eljárás nyitottabb volt a civil társadalom felé vagy jobban igazodott ahhoz, mint a szemeszter rendes eljárása, de még többen állították, hogy az európai szemeszter során a szervezett civil társadalommal való konzultációra létrehozott keretet nem használják a hrt-eljárás során.

4.5 *5. kérdés: Országuk nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terve mennyiben felel meg a szervezett civil társadalom szakpolitikai célkitűzéseinek?*

4.5.1 Az e kérdésre adott válaszok alapvetően három, nagyjából egyforma méretű kategóriába sorolhatók. Az egyik csoport úgy véli, hogy a célkitűzések általában megjelennek, akár a konzultációs eljárás eredményeként, akár azért, mert az érdekek eleve megegyeztek. A második csoport nehezményezi, hogy a kormányok a tervek kidolgozása során figyelmen kívül hagyták a szervezett civil társadalom nyilvánosan deklarált és jól ismert érdekeit, a harmadik és egyben utolsó csoport pedig nem tud válaszolni, akár a megbízható ismeretek hiánya miatt, akár azért, mert még a folyamat túl korai szakaszában vannak.

5. **Következtetések**

5.1 Bár az nhrt keretében a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel folytatott konzultációs folyamatok általában javultak a rendes európai szemeszter keretében az előző években folytatottakhoz képest, az EGSZB úgy véli, hogy ha a civil társadalom jogos elvárásait, vagy akár a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendeletben meghatározott feltételeket nézzük, a legtöbb tagállamban közel sem kielégítőek. Míg a szociális partnereknek általában több lehetőségük van a részvételre, akár a szociális párbeszéd, akár a közvetlenül az nhrt-khez kapcsolódó folyamatok révén, a többi civil társadalmi szervezetnek korlátozottabbak a lehetőségei.

5.2 A jelen állásfoglalás alapjául szolgáló felmérés eredményei összhangban vannak a páneurópai civil szervezetek által a tagállami civil társadalmi szervezetek nhrt-kben való részvételéről készített egyéb tanulmányok⁴ eredményeivel. E tanulmányok szerint az országok többségében a civil társadalmi szervezetek valódi részvételéről alig vagy egyáltalán nem beszélhetünk. A saját tanulmányunkhoz januárban összegyűjtött adatok e tekintetben csak kis mértékű javulást

---

⁴ Civil Society Europe és European Center for Not-for-Profit Law: [Participation of civil society organisations in the preparation of the EU National Recovery and Resilience Plans](#); 2020. december.

mutatnak. A Régiók Bizottsága által a regionális és helyi politikai intézmények nhrt-kbe való bevonásáról folytatott konzultáció⁵ is hasonló mértékű elégedetlenségről tanúskodik.

- 5.3 Az EGSZB úgy véli, hogy valódi részvételről akkor beszélhetünk, ha jogi szabályokon, valamint nyilvános és átlátható eljárásokon alapuló hivatalos konzultációs folyamatok során a civil társadalmi szervezetek írásos dokumentáció formájában megfelelő tájékoztatást kapnak, elegendő idő áll rendelkezésükre a kormány javaslatainak elemzésére és saját javaslataik kidolgozására, amelyeket a kormány vagy figyelembe vesz, vagy indokoltan elutasít, és erről minden esetben jegyzőkönyvek vagy nyilvános dokumentumok készülnek. Új keretfeltételek bevezetése esetén ezt a konzultációt meg kell ismételni. A civil társadalom részvételének semmiképpen sem célja, hogy helyettesítse a parlamentáris demokrácia intézményeit vagy megkérdőjelezze azok elsőbbségét, csak az, hogy velük együttműködve kiegészítse azokat.
- 5.4 Az EGSZB felkéri azon tagállamok kormányait, amelyek nem alakítottak ki megfelelő eljárásokat a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel való konzultációra, hogy sürgősen vezessenek be ilyen eljárásokat, és tartsák be a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendeletet. Az EGSZB arra kéri az uniós intézményeket, különösen az Európai Bizottságot, hogy hatásköreiket kihasználva kérjék számon a mostanáig ezt elmulasztó nemzeti kormányokon az idevonatkozó kötelezettségeik teljesítését. Még most sem késő, hogy ezt az nhrt-k elfogadására kitűzött határidők előtt megtegyék. Az EGSZB egyetért a többi politikai és társadalmi szereplővel abban, hogy a tagállamoknak és társadalmaiknak minél előbb hozzá kell jutniuk az európai gazdasági és társadalmi helyreállításra és átalakításra irányuló beruházások finanszírozására szolgáló forrásokhoz.
- 5.5 A civil társadalomnak az nhrt-k kidolgozási szakaszában való részvételével kapcsolatos tapasztalatokat, valamint a különféle hiányosságok értékelését fel kell használni annak biztosítására, hogy a jövőben, az nhrt-k végrehajtási szakaszában és a 2022. évi nhrt-k kidolgozása során ezek a hiányosságok már ne forduljanak elő. A szociális partnerek és általában a civil társadalmi szervezetek nagymértékű bevonása garantálja az alulról kezdeményezett, fenntartható és eredményes változásokat. A civil társadalmi szervezeteket a tervek végrehajtása során is szem előtt kell tartani, mivel számos szociális szolgáltatást ők nyújtanak.
- 5.6 Az, hogy a szociális és közszereplőknek rövid időn belül jelentős pénzügyi forrásokat kell beruházniuk, kockázatokat rejt. Ilyen például az, hogy a forrásokat nem tudják a tervezett időkereten belül lehívni és felhasználni, illetve hogy a forrásokat nem hatékonyan használják fel. A korrupció még nagyobb kockázatot jelent. Az EGSZB arra kéri a nemzeti kormányokat, hogy e kockázatok kezelése érdekében hozzák meg az irányítási kapacitás javításához, valamint az átláthatóság és az adminisztratív és parlamenti ellenőrzés előmozdításához szükséges intézkedéseket. Hangsúlyozza ugyanakkor, hogy ha a reprezentatív civil társadalmi szervezeteket bevonják az nhrt-k végrehajtásának nyomon követésébe, az hatékony eszközt jelent a korrupció és a hatékonyság hiánya elleni küzdelemben.

---

⁵ RB-CEMR: [A városok és régiók részvétele a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásában](#), 2021. január 20.

- 5.7 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az állásfoglalás alapját képező nemzeti jelentések elkészítésekor a legtöbb tagállamban nem eléggé egyértelmű az nhrt irányítási rendszere és a végrehajtással kapcsolatos felelősségi körök megosztása a központi, regionális és helyi szintek között. Természetesen az sem egyértelmű, hogy melyek a megfelelő mechanizmusok a szervezett civil társadalomnak és a szociális partnereknek az nhrt-k végrehajtásába, nyomon követésébe és kiigazításába történő bevonására.
- 5.8 Ez az állásfoglalás a szociális partnereknek és a civil társadalmi szervezeteknek az nhrt-kbe való bevonására összpontosít, egy olyan időszakban, amikor az nhrt-k kidolgozási folyamata még nem zárult le. Célunk, hogy javítani lehessen ezeket a folyamatokat, és hogy szorgalmazzuk a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek megfelelő bevonását a nhrt-k végrehajtásába, nyomon követésébe és kiigazításába. A keretprogramok és néhány tagállam előzetes nhrt-tervezetei alapján tisztában vagyunk a tervek tartalmával. A kérdőív 5. kérdésére adott válaszokból azonban arra lehet következtetni, hogy azok közül, akik a folyamat e szakaszában megszólaltak, a legtöbb – tizenhatból tíz – országban a civil társadalmi szervezetek célkitűzései, valamint a keretprogramokban és az nhrt-tervezetekben foglaltak nagymértékben vagy részben fedik egymást, összhangban az Európai Bizottság és az Európai Parlament által a NextGenerationEU és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tekintetében meghatározott célkitűzésekkel és iránymutatásokkal. A többi hat országban a civil társadalmi szervezetek kritikusak, tíz országban pedig nem válaszolnak a kérdésre, főként azért, mert korainak tartják azt.
- 5.9 Az EGSZB azonban szeretné megismételni a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek által az nhrt-k tartalmával kapcsolatban megfogalmazott néhány aggályt és elvárást:
- A zöld megállapodás és a digitális átállás célkitűzéseivel és a kapcsolódó méltányos átállásokkal, valamint a tagállamok sajátos szociális problémáival, a foglalkoztatással, az egészségüggyel és a szociális védelemmel összefüggő beruházásoknak, továbbá a 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlásokban megnevezett szükséges strukturális reformoknak a termelékenységet jobban fokozó, környezeti és társadalmi szempontból fenntarthatóbb gazdasági modellre való áttéréshez kell vezetniük.
  - Az nhrt-knek egyértelműen ismertetniük kell a beruházási projektek és az egyes országok reformprogramjai közötti kapcsolatot, meghatározva a megfelelő mutatókat, az ütemterveket és a nyomonkövetési módszertant.
  - A Next Generation EU program keretében az EU eddig soha nem látott mértékű pénzügyi támogatást nyújt a nemzeti költségvetések számára. A nemzeti tervek értékelésekor az Európai Bizottságnak meg kellene követelnie, hogy az európai alapokat valódi európai értéktöbblet teremtésére is használják azzal, hogy határon átnyúló infrastrukturális beruházásokat és projekteket támogatnak belőlük. A határon átnyúló beruházásoknak egyértelműen pozitív továbbgyűrűző hatásaik vannak gazdasági és társadalmi téren, amelyeket erőteljesebben kell ösztönözni.
  - Az nhrt-k keretében végrehajtott beruházásoknak ösztönzőként kell szolgálniuk az e tervekben kiemeltként megnevezett ágazatokba történő egyéb magánberuházások számára. A beruházási

programokban megfelelően figyelembe kell venni a kkv-k és a szociális gazdaság vállalkozások feltételeknek megfelelő projektjeit.

- Amint Olivier De Schutter, az ENSZ mélyszegénységgel és emberi jogokkal foglalkozó különleges előadója az EGSZB 2021. január 28-i plenáris ülésén elhangzott beszédében egyértelműen kifejtette, fennáll a veszélye, hogy a szociális kérdések, köztük a szegénység és az egyenlőtlenség elleni küzdelem eszközei nem kapnak kellő súlyt az nhrt-kben. Hangsúlyozni kell, milyen nagy a kockázata annak, hogy a digitális szakadék nem fog csökkenni, tekintettel arra, hogy a gazdaság és a társadalom digitalizációja a Next Generation EU egyik fő fókuszpontja.
- A magas színvonalú oktatásba, az egész életen át tartó tanulásba és a K+F-be történő beruházások elengedhetetlenek a Next Generation EU által előmozdított gazdasági és társadalmi változások ösztönzéséhez és kiegészítéséhez, ahogy azok a beruházások is, amelyek megerősítik a Covid19-világjárvány által súlyosan érintett társadalmak egészségügyi rendszereit és népegészségügyi politikáit.

5.10 Az EGSZB arra kéri a nemzeti kormányokat és az uniós intézményeket, hogy az nhrt-k elfogadása során vegyék figyelembe az európai civil társadalomnak a tervek tartalmával kapcsolatos fenti aggályait.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 25-én.

Christa Schweng
az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke
